

Volodymyr Mishchenko, Doctor of Economic Sciences, Professor
*State Organization "Institute for Economics and Forecasting of the
National Academy of Sciences of Ukraine"*
Kyiv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-650-8-28>

MECHANISMS OF DIGITAL REGULATION OF THE FINANCIAL SECTOR¹

МЕХАНІЗМИ ЦИФРОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА

Сучасний етап цифрової трансформації фінансового сектору характеризується активним впровадженням цифрових технологій та охоплює створення цифрових фінансових установ, запровадження нових моделей кредитування, перенесення операцій на хмарні сервіси та взаємодію з децентралізованими фінансовими ринками. Це суттєво змінює характер фінансової діяльності, ускладнює її структуру та підвищує вимоги до прозорості, безпеки і відповідності нормативним вимогам [1, с. 39]. У таких умовах виникає необхідність оновлення регуляторних і наглядових механізмів та впровадження нових технологій контролю, зокрема Regtech і Suprttech, які забезпечують ефективне дотримання регуляторних вимог.

Цифрові технології стають ключовими елементами нової архітектури регуляторного середовища, базуючись на автоматизації процесів регулювання та нагляду із застосуванням сучасних ІК-рішень – штучного інтелекту, машинного навчання, хмарних обчислень і великих даних. Це дозволяє консолідувати інформаційні ресурси фінансових установ і регуляторів, підвищувати якість та оперативність наглядових даних, покращувати їх аналітичне використання. Такі рішення сприяють розвитку цифрової взаємодії учасників фінансового ринку, зменшують регуляторне навантаження на установи, підвищують прозорість процесів і

---

¹ Статтю підготовлено в рамках проєкту «Формування структуроутворюючих опор воєнно-повоєнного економічного розвитку України». Етап II: «Обґрунтування механізмів практичного забезпечення створення структурних опор воєнно-повоєнного розвитку економіки України» (державний реєстраційний номер 0125U000280)

спрощують адаптацію до змін нормативного середовища. У результаті формується більш гнучка та стійка система фінансового нагляду, здатна ефективно реагувати на ризики та виклики цифрової економіки [3, с. 77; 2, с. 94].

Особливу роль відіграють технології Regtech, що використовуються фінансовими установами для управління регуляторними процесами в умовах зростаючої складності нормативного середовища. Вони охоплюють функції моніторингу, звітності, комплаєнсу та управління ризиками, забезпечуючи автоматизацію та аналітичну підтримку виконання регуляторних вимог. Regtech-рішення дозволяють інтегрувати нормативні зміни в операційну діяльність у режимі реального часу, зменшують ризики порушень та підвищують гнучкість реагування. На основі підвищення якості даних, прогнозової аналітики та машинного навчання вони сприяють оптимізації внутрішніх процесів, зниженню адміністративних витрат і розширенню можливостей для управління фінансовими, операційними та репутаційними ризиками, що створює передумови для формування технологічно адаптивного фінансового сектору [4; 5, с. 186; 6, с. 27].

Технології Suptech застосовуються безпосередньо наглядовими органами для контролю за діяльністю фінансових установ. Вони базуються на автоматизації наглядових процесів, розширенні аналітичного потенціалу, використанні великих даних, штучного інтелекту та хмарних обчислень. Suptech-рішення дозволяють підвищувати якість і своєчасність наглядових даних, інтегрувати їх з іншими джерелами інформації, що відкриває нові можливості для комплексного аналізу та об'єктивної оцінки. Це забезпечує проактивне виявлення загроз, оцінку ризиків і прийняття рішень на основі даних у режимі реального часу, що підвищує ефективність регуляторного впливу та сприяє стабільності фінансової системи [4; 5, с. 187].

За даними Банку міжнародних розрахунків, станом на 2023 р. понад 80% центральних банків активно використовують цифрові технології, зокрема Suptech і Regtech, для підтримки економічного аналізу, здійснення наглядових функцій та реалізації монетарної політики [7]. Це свідчить про стрімке зростання інтересу до інноваційних рішень у сфері регулювання та нагляду установ фінансового сектора, що дозволяють перейти до більш гнучкої, адаптивної та ризик-орієнтованої моделі контролю.

Разом із тим, практичне застосування Regtech і Suptech ще залишається нерівномірним. В Україні цей процес відбувається повільно через низку бар'єрів нормативного і технологічного характеру. До ключових перешкод належать недосконалість нормативно-правової бази, низький рівень інтеграції ІК-систем фінансових установ і регуляторів, обмежений доступ до державних реєстрів та інших джерел офіційних даних, висока частота змін регуляторних вимог, надмірна звітність, дублювання інформаційних запитів, значні фінансові та організаційні витрати на впровадження рішень і кадровий дефіцит фахівців, які володіють одночасно знаннями у сфері фінансів, регулювання та цифрових технологій [8, с. 81; 9, с. 262].

Для прискорення цифровізації регуляторного середовища необхідне комплексне усунення зазначених бар'єрів шляхом оновлення нормативної бази, розвитку цифрової інфраструктури та інституційного зміцнення регуляторів. З метою подолання перешкод і забезпечення ефективної цифрової трансформації регуляторної та наглядової діяльності у фінансовому секторі України необхідно реалізувати комплексну стратегію вдосконалення механізмів цифрового регулювання та нагляду, яка має враховувати міжнародний досвід і специфіку національного фінансового середовища, а її ключовими напрямками повинні бути:

- 1) вдосконалення нормативно-правового забезпечення процесів регулювання та нагляду, адаптація законодавства до нових технологічних реалій, гармонізація з європейськими стандартами та створення правових умов для впровадження Regtech і Suptech;

- 2) сприяння формуванню ефективних механізмів надання фінансових послуг через цифрові канали, включаючи розвиток відкритого банкінгу, мобільних платформ і цифрових гарантів, із забезпеченням доступності таких сервісів для різних категорій населення;

- 3) запровадження сучасних механізмів управління ризиками на основі даних, штучного інтелекту та прогнозної аналітики, що дозволить своєчасно виявляти системні загрози та підвищити стійкість фінансової системи;

- 4) підвищення кваліфікації та цифрової грамотності працівників, які використовують цифрові технології, на основі створення освітніх програм, сертифікаційних центрів та стимулювання міжсекторальної експертизи;

5) розбудова цифрової інфраструктури регуляторних органів, модернізація ІТ-систем, інтеграція з державними реєстрами, впровадження хмарних рішень і забезпечення кіберстійкості;

6) формування екосистеми співпраці між фінансовими установами, технологічними компаніями та науковими установами, що дозволить прискорити впровадження інновацій і створити умови для тестування нових рішень у регуляторних «пісочницях» [10, с. 37; 11, с. 75; 12, с. 17].

Таким чином, цифровізація регуляторних і наглядових процесів у фінансовому секторі є відповіддю на зростання обсягів даних, ускладнення фінансових продуктів і посилення вимог до прозорості. Використання Regtech і Suptech забезпечує автоматизацію, оперативний аналіз інформації, покращення взаємодії між регуляторами та установами, а також сприяє стабільності, конкурентоспроможності та доступності фінансових послуг. Це створює основу для формування більш гнучкої та адаптивної системи регулювання, здатної ефективно реагувати на виклики цифрової економіки та підтримувати довгострокову стійкість фінансової системи.

Література:

1. Міщенко В. І., Шаповалов А. В., Юрчук Г. В. Електронний бізнес на ринку фінансових послуг. Київ: Товариство «Знання», КОО, 2003. 278 с.
2. Міщенко В. І., Тіщенко Є. О. Методологічні засади формування механізму впливу цифровізації на забезпечення національно укоріненої стійкості та безпеки економічного розвитку. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 32. С. 71–80.
3. Тіщенко Є. О. Управління операційними ризиками. *Фінансовий простір*. 2017. № 4 (28). С. 91–96.
4. Концепція розвитку інноваційних наглядових та регуляторних технологій. Національний банк України. 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/wKwFPxVjLbIFhuN>
5. Міщенко В. І. Цифровізація регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ. *Економічний простір*. 2022. № (180). С. 182–189.
6. Лютий І. О., Міщенко В. І. Проблеми розвитку сучасного міжнародного фінансового ринку та інтеграційний курс України. *Фінанси України*. 2006. № 5. С. 21–31.
7. Suptech and Regtech: Leveraging technology to support supervision and regulation. BIS Innovation Hub. 2023. URL: https://www.bis.org/about/bisih/topics/suptech_regtech.htm
8. Naumenkova S., Tishchenko I., Mishchenko S., Mishchenko V., Ivanov V. Assessment and Mitigation of Credit Risks in Project Financing. *Banks and*

Bank Systems. 2020. № 15 (1). P. 72–84. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/bbs.15\(1\).2020.08](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.15(1).2020.08)

9. Mishchenko V., Naumenkova S., Ivanov V., Tishchenko I. Special aspects of using hybrid financial tools for project risk management in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. № 15 (2). P. 257–266.

10. Naumenkova S., Malyutin O., Mishchenko S. Transition to Inflation Targeting in Ukraine: New Tools for Monetary Policy. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. № 166. С. 31–39.

11. Tishchenko I. Financial Model of Investment Project and Peculiarities of its Use in Project Financing. *European Cooperation*. 2019. № 4 (44). P. 65–78.

12. Науменкова С. Оцінка впливу галузевої приналежності на рівень перспективної платоспроможності позичальника. *Вісник НБУ*. 2005. № 7. С. 14–21.